

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 138. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — — 12 .
Negyedévre — — — — — 6 .
Egy órára — — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik
vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, június 19.

A tordai állapotokról.

I.

(Un poco piu di luce.)

Utolsó időben többször szellőztették a lapok Torontál-Torda község ügyeit.

Elsőnek a „Magyarország“ rontott neki a tordai uradalomnak, bevádolván ezt középkori robotrendszer gyakorlásával, mivel az uradalom a nagyon olcsó haszonbérnek egy részét szerződésileg kikötött munkákkal letörleszteti.

Erre az uradalom a kérdésben forgó munkák értékét kimutatván, azt állította, hogy még evvel együtt is az ő haszonbérére páratlanul olcsó. Egyidejűleg a „Közgazdasági Híradó“ is nyilatkozott e részben, kifejtvén, hogy bár ilyen mellékes kérdésrel „a közfigyelmet azoktól a veszélyes jelenségektől elterelni, miket a tordai helyzet feltüntet és a mig sürgős orvoslást igényelnek, de meg is érdemelnek.“

Miután a „Nagybecskereki Hírlap“ a tordai szocializmusról szóló cikkében szintén nem a dolog velejét érinti, hanem meddő és — a megtámadott uradalom nyilatkozata szerint — indokolatlan rekriminációkkal „a tordai kérdés“nek inkább elhomályosítására, minsten tisztázásához hozzájárult: időszerűnek tartom a tordai helyzetet, amennyiben nem egyes személyek, hanem az egész lakosság érdeke forog szóban, a következőkben esetelni.

Mindenekelőtt konstatálni kívánom, hogy nem a szocializmus adja meg e község jelenlegi helyzetének a szignaturát. Várkonyi idején, 1897—98-ban igenis szocialistának vallotta magát a lakosoknak tulnyomó része, de csakis azért, mivel ettől az állásfoglalástól a nagybirtokok felosztását elvárták. Mihelyt azonban a tordai „gazdák“ beláttak, hogy első „cucilista“ vezérük — egy kiérdemelt kanász- részökre nem bírja felosztani az ottani uradalmat,

a szocialisztikus tanok iránti érdeklődésük csakhamar alábbszállott és ma a cucilistáknak Tordán nevezetesebb jelentőségük nincsen. Különösen a jobbmódu „gazdák“, t. i. az uradalmi haszonbérlok, majdnem kivétel nélkül a „cucilisták“ ellenségeinek vallják magukat, ami fényes bizonyítéka annak, hogy a tordai szocializmus nem az uradalmi haszonbérnek a kifolyása.

Nem, a tordaiak ádáz helyzete nema szocializmusban, hanem csakis az ott régóta fennálló tulnépesedésben gyökerezik.

A község telepítése — 1798. óta — a lakosság mintegy 300%-kal szaporodott el, az általuk mivelt földterület pedig alig bővült meg.

Azok mellett a „numerás gazdák“ és „kisházások“ mellett, akiket az uradalom haszonbéres és felesföldekkel ellát, a másod stb. szülöttek, a vagyonbukottak és a bevándoroltaknak ivadékaiból kikerülve, majdnem ugyanannyi „szegény ember“ van Tordán, mint gazda. A lakosságnak ez a másik fele részben selejtes gazdasági felszerelésnek és kis házikónak birtokában levő, de többnyire csak házbérben lakó munkás, nagyon rossz anyagi helyzetben van. Az uradalom nem láthatja el őket földdel, hacsak a gazdákat és kisházásokat nem akarja tönkre tenni és a szomszédos határakban is csak egyik-másikjuk talál, mint mezei napszámos keresetét.

Szociológust és kögazdát egyaránt érdekelné, ha ennek a sok számfölötti munkásnak, egyáltalán a tulnépesedésnek, az eredeti telepek birtokosaira ható káros befolyását, körülményesen fejtegetnék. De mivelhogy mai célunktól ez nagyon megszire elvinne bennünket, legyen elég annyit konstatálni, hogy ezek az emberek inkább rosszul, mintsem jól tengetik életüket, örökös munkakészésgökkel és munkakiná-

latukkal a gazdáknak terheit, de kenyerét is megosztván.

Leginkább ezek a „szegényemberek“ kívánják, hogy az uradalmi haszonbérloknek szerződéses munkája eltöröltessék. Ily esetben ők keresnek meg azt a pénzt, mit az uradalom munkaváltság címén a bérloktől beszedne és a munkákra fordítana.

*

A 90-es években be kezdte látni a nép maga is, hogy a helyzet tarthatatlan és a népfölösleg lassankint bár, de mégis kezdett máshol ekszisztenciát keresni, amikor ez az üdvös jelenség egyszerre megszünt.

Ez ugyanis akkor állott be, amikor — véletlenül éppen a földéhség szülte parasztszocializmus virágkorában — kitudódott, hogy az uradalom nemesszivü birtokosai, belátván, hogy elavult gazdasági rendszerük mellett a népnek nagy része meg tud élni ugyan és óriási mérvben elszaporodhatik, de a földnek termőképessége örökké fenn nem tartható, belterjesebb gazdasági üzem behozatalával pedig a lakosságnak tulnyomó része kivándorolhat: birtokukat megvásárlás és e telepesek közt való parcellázás végett a kormánynak felajánlották.

A kormány azonban, nem találván erre kellő támpontot, az 1894. évi telepítési törvényben, az ajánlatot nem fogadta el és később Rónay Jenő főispán urnak jóakaró indítványa, miszerint a vármegye közvetíténé a parcellázást, szintén nem valósulhatott meg.

De a lakosság a közeli parcellázásba fektetett reményével azóta soha fel nem hagyott, jóllehet a pénzpiac helyzete egészen a mult év végéig nem nyújtott kilátást ahhoz, hogy a község önerejéből a parcellázást keresztülvihesse.

A kivándoroltak nagyobb részét visszajöttek, otthagyván jó szolgálatukat, kenyér-

A „TORONTÁL“ tárcája.

Itélkezés.

A legigazabb ember is hétszer esik el napjában, mondja az Irás. Az Uristen tehát megúrván a meghalt lelkek vizsgálatát, akként intézkedett, hogy a másvilágba kerülő lelkek fölött a pokolban fetregő elkárhozott lelkek üljenek törvényt, mert hisz ők tudják legjobban megítélni, mi bűn és mi nem bűn. Az elkárhozott lelkek azonban igen sokszor tulságosan szigoruak és persze mindenkit örök kinszenvedésre ítélnének. Ezért a jó Isten minden ülésükre elküldi egy gyöngéd szívű arkangyalát, kinek az a feladata, hogy a mennyei kegyességet gyakorolja.

Aznap három különösen szigoru elkárhozott lélek ült a bírói székeken: Avinain, Papavoine és a sápadt Lacenaire. Egy ember és egy asszony fölött kellett ítéletet mondaniok, akik egy rettenő gyilkosságot követtek el.

Bevezették a vádlottakat.
Vének, nagyon vének voltak; ocsmány hajjuk szürke színű, orruk vörös bibircsekkel borítva, ajkaik lelógók.

Az volt a bűnük, hogy megverték, megkínnoztak, meggyilkoltak egy majoros embert, kinek utja a házuk előtt vezetett el. A majoros ember természetesen bevádolta őket és jelentékeny büntetést remélt számukra: három vagy négyezer esztendőt a tisztító tűzben ugyanolyan kínok között, a milyeneket ő szenvedett, mikor meggyilkolták.

A csunya vén ember és a csunya vén assz-

zony beismerte a bűnt. De a mellett nagy alázatosan, reszkette jelentették, hogy valamit mondani szeretnének a védelmükre.

— Ugyan minek? — mondá Avinain.

— Ugyan mivel menthetnék magukat? mondá Papavoine.

— Hiszen világos a dolguk, mint a nap — mondá Lacenaire.

De az Ur arkangyala, a kegyesség hírnöke fölemelte a kezét:

— Azt hiszem, meg kell hallgatnunk, amit mondani akarnak.

*

A vén ember beszélni kezdett hát.

— Most hetven esztendeje, egy áprilisi regelen történt, hogy Veronikával legelőszőr találkoztam zöldelő fák árnyékában egy domb tövében. Olyan szép lány volt ő, én meg olyan szép legényke voltam, hogy mindketten elbűvölten álltunk, amikor megláttuk egymást.

Az elkárhozott lelkek elámultak és nagyon szerettek volna felkacagni, mert hiszen olyan bizonyos volt, hogy a két nyomorult alak fiatal korában sem volt sokkalta szebb.

De az arkangyal közbe szólott:

— Csönd legyen! hallgassátok.

Az aggastyán pedig imigy beszélt tovább:

— Bizony, sohse láttam olyan rózsaszínűt, mint a Veronika szája, soha olyan remek kéket, mint az ő két szeme; és azóta ő is igen gyakran megvallotta, hogy amint ott legelőszőr előtte állottam, szebb férfit még sohasem látott! Együtt tértünk vissza a faluba és egy hónap mulva meg esküdtünk. Boldogságunkat tiszta lehetetlenség szavakkal leírni. Kimondhatlan gyönyört, végtelen örömet éreztünk a gondolatra, hogy ezután mindig egymásé leszünk és egymásé maradunk. Jól

tudtuk azonban, hogy boldogságunknak irigyei is vannak! Kunyhónk körül nem ritkán kacagás verte föl a csöndet, ablakunkat kövel dobálták meg és mikor vasárnap a templomba mentünk, gunyos beszédeket hallottunk a hátunk mögött. Csakhogy mi a lányok, legények gonoszságaival nem sokat törődtünk. Feleségem így szólt: „Lám, dühösek, hogy legszebb férjet kaptam! En pedig mondám: „Haragusznak, amiért a világ legszebb lánya lett a feleségem!“ Aztán meg megálltunk a fák mögött és megcsókoltuk egymást.

— Furesa . . . mondá Avinain.

— Nagyon furesa . . . mondá Papavoine.

— Halljuk tovább . . . mondá Lacenaire.

— Beszélj, öreg ember! mondá az arkangyal.

*

Az aggastyán tovább beszélt:

— A dologban az volt a különös, hogy mult ugyan az idő, de mi ketten mindamelllett szépek és fiatalok maradtunk; a többiek megvényték, mi pedig üdék és frissek voltunk, mint a harmatos virág. Sokszor számolgattam az ujamon és be kellett látnom, hogy folyton idősebbek lettünk. Elmult negyven év? azután ötven, ötvenöt, hatvan és még több is. De Veronika ajkán rózsasín és két szemében mindig tavasz nyílott; ölelésén pedig mindig csak azt vettem észre, hogy én vagyok a legszebb férfi a föld kerekéségén. Különben, jegyezte meg az öreg gyilkos, nézzenek csak reánk a bíró urak! Hát nincs igazam, hogy ilyen gyönyörű két ember nincsen is több sehol?

A bírák ajkaikba harapdáltak, hogy nevétesüket visszafojtsák.

*

Az aggastyán tovább beszélt:

H I R E K .

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/4-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Fogműterm. Erdélyi Mór fogtechnikus, a Koronaszálló mellett.

Június 22. Országos vívóverseny.

Julius 5. A kereskedő ifjúság mulatsága a kaszinóban.

Julius 6. Kereskedő ifjak egyetemenek mulatsága a kinestári erdőben.

— **Személyi hir.** Gróf Bethlen Miklós főispán ma visszaérkezett Nagybeeskerekre.

— **Kinevezések.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Lewin Imrét a X. fizetési osztály 3-ik fokozatában posta- és távirat-tisztte nevezte ki és szolgálatátélre Budapestre osztotta be. — A szegedi kir. főügyész Kemper János nagy-kikindai kir. ügyész égi irnokot jelenlegi alkalmazása helyén irodatisztte nevezte ki. — Almássi Péter pancsovai törvényszéki fogházort a temesvári kir. főügyész a lugosi kir. törvényszék fogházához őrmesterré nevezte ki.

— **Fegyelmi választmány.** A fegyelmi választmány ma délelőtt gróf Bethlen Miklós főispán elnöklésével kezdte tárgyalni azokat a fegyelmi ügyeket, melyek a Kafka-féle vizsgálat során felmerültek.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A magy. kir. belügyminiszter a „Padéi általános népkör” alapszabályait a bemutatási záradékkal látta el.

— **A városi tanács** ma délután fél 4 órakor a városházán ülést tartott, melyről lapunk holnapi számában hozunk tudósítást.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A kereskedelemügyi miniszter a vasárnapi munkaszünet ügyében a következő rendeletet intézte Nagybeeskerek városához:

Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. XIII. t.-c. 3. §-a alapján a belügyi és földmívelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-szlavon-dalmát bán urral egyetértőleg 1892. március 5-én 14537. sz. a. kiadott rendelet alábbi pontjaihoz a következőket rendelem: Az I. 4. ponthoz: Vajgyártásnál a tejszín megsavanyodása miatt károk nélkül félbe nem szakítható munka vasárnapokon és Szt. István napján egész napon át végezhető. A II. 4. g. és II. B) ponthoz: Sör, élő baromfi, romló természetű élelmi szerek, melyeknek fuvarozása, elszállítás céljából teherárúként való feladása, valamint teherárúként érkező el-fuvarozása, továbbá gyorsárúk, melyeknek fuvarozása, felvétele, kiszolgáltatása általában, a múlt évi szeptember 25-én 63.617. szám alatt kibocsátott rendelet értelmében vasárnap és Szent-István napján déli 12 óráig végezhető oly helyiségekben, melyeknek állomásain az említett árukat szállító vonatok déli 12 óráig közlekednek s a vonatközlekedés idejéhez képest munkaszüneti napokon déli 12 órán túl is fuvarozhatók, vasúti szállításra fölvehetők és kiszolgáltathatók. A II. A. ponthoz: Élő állatok vasárnap, Szentistván napján egész napon át felhajthatók, szállíthatók, szállítás céljából úgy gyors- mint teherárúként feladhatók, megérkezésekkor szállítási eszközökre kirakhatók, az állomásos rendeltetési helyükre szállíthatók, illetve hajthatók. E rendeletem kihirdetés napján életbe lép. Láng s. k.

— **A magyar nyelv kötelező tanítása.** A közoktatásügyi miniszter körrendeletet adott ki, melyben a következőket rendeli el: A magyar nyelv kötelező tanítását a népoktatási tanintézetekben elrendelő 1879. évi XVIII. törvény cikk immár 23 év óta van életben. A törvény bevezető része ezen törvény világos célját abban jelöli meg, hogy a népoktatási tanintézetek minden állampolgárnak kellő módot nyújtsanak arra, hogy ezek a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét elsajátítsák. A rendelkezésekre álló adatok és tapasztalatok engem arról győztek meg, hogy a törvény úgy, miként annak szava és szelleme is követeli, a kívánt eredményt maig sem biztosította. Állásomból kifolyó kötelességemnek tartom a szentesített törvény rendelkezéseinek az összes nem magyar tannyelvű népoktatási tanintézetekben teljes szigorral érvényt szerezni; még pedig nemcsak azért, hogy a már régen érvényben levő törvényt a maga teljességében végrehajtsam, hanem hazánk nem magyar ajku lakosságának jól felfogott érdekében módot akarok annak nyújtani, hogy a magyar nyelvnek, mint államnyelvnek birtokában legyen és az ezzel járó előnyökben az iskolák hibái miatt hátrányt ne szenvedjenek. Evégből a királyi tanfelügyelőségnek elengedhetetlen és a legfontosabb kötelességévé teszem, hogy

keresetüket és azóta itthon lesik az „örökülést”.

A lakosságnak erős vágya, hogy a parcellázás minél előbb megtörténjék, könnyen érthető. E részben citáljuk a „Közp. Híradó” f. évi 7. számából a következőket:

„Amíg az uradalom a mostani kézben marad, csak várhatnának a bérlők a kilátásban levő új parcellázási törvénynek meghozatalára, de hátha a birtok időközben más kézbe kerül, mi lesz akkor? Lesz-e az új birtokos annyi tekintettel a lakosságra, mint a mostani, kinek őse a falut alapította? Nem állít-e fel majorságokat, vagy nem emeli-e fel a vételárt?”

„És nem fordulhatnak-e megint rosszabbra a pénzügyi viszonyok, aminek folytán a későbbi vétel nevezetesen megdrágulhat?”

„És minek veszszen oda az a termelési többlet, melyet a magyarok abból a földből biztosan kipréselnek, ha a talajt, mint saját birtokukat, csak némi trágyázásban is részesítenék és amely többlet évi 60.000 koronánál kevesebbre nem becsülhető.”

„De aztán az a sok számföldötti „szegény ember”, akiknek földjük nincsen, mit csináljanak azok? A parcellázásnál lehetne egy bizonyos részöket talán némi földhöz juttatni, de közülök kik lesznek ezek a „boldog” magyarok? Most még mindegyikük abban a reményben ringatózik, hogy ő is fog földet kapni és a világért itt nem hagyná a falut, nehogy vélt „jog”-áról elessék.”

„Ebben az elembe jut kifejezésre a tulnépesedés káros befolyása a lokális viszonyokra. Hogy ki kezdte biztatni ezeket a „szegény embereket”-et, hogy önekik is van jussuk egy „kis föld”-höz, azt ez alkalommal nem fejtegetjük. Elég az hozzá: néhány év óta száz meg száz derék, de szegény magyar család, részben nyomorogva, elvárja boldogulását a tordai parcellázástól.”

„S tekintettel éppen a reflektánsok sokaságára, nem viheti keresztül a tordai parcellázást más valaki, mint egy, kellő távolban levő nagyhatalmu közvetítő, a ki jóelőre és imperative, kimondja, hogy kik és milyen mérvben vehetnek részt a földvásárlásban.”

—n.

Egy nap feleségemmel együtt a kapu előtt szivtuk a friss levegőt, amint egyszerre csak arra jött egy ember, aki — tisztesség nem esik mondván — kissé kaptosnak látszott. De mi ketten nem sokat törődünk vele. Egymásra néztünk! Megesőköltük egymást! Feleségem sohse látszott olyan szépnék, olyan megenni valónak és olyan gyöngéd szenvedélylyel ölelt át, hogy szívem hevesebben dobogott örömeiben, a mikor fülemben sugta: „Oh de szép vagy én szerelmem!” Akkor aztán nagy nevetés támadt. A kaptos ember megállt és ránk nézve, majd megpukkadt nevetésben. „Oh! oh! a rusnya vénasszony!” Képzeltetik, bíró urak, milyen haragra lobbantam. „Adta csuf vén bolond teremtetted!” Veronika dühösen felkiáltott. De a kaptos ember csak nem hallgatott. „No ilyen szörnyeket se láttam eddig. Huh, de ronda az a szürke hajuk; micsoda hibiresek vannak az orrukon, hogy lelóg az ajkuk!” Bíró urak! Ilyen hazugságok hallatára nem birtunk magunkkal többé; ott az országoton megöltük a bolond embert, aki nem látta meg rajtunk, hogy fiatalok és szépek vagyunk!

— Meg van a beismerő vallomás; el velük az örök tűzbe! — kiáltá Lacenaire.

— Úgy van, úgy van, — mondá Avinain.

És Papavoine két társához hasonlóan adta le a szavazatát.

Az arkangyal azonban így szólott az öreg férjhez:

— A paradicsomba fogtok menni, szelid lelkek és ott olyanokká lesztek, aminőknek magatokat gondoljátok. Jól tettétek, mikor azt a gonosz embert megöltétek az országoton, mert ő kis hija, hogy azt nem ölte ki belőletek, ami az életnél is drágább: a szerelemnek és szépségnek képzeletét!

Catulle Mendes.

a tankerületében levő összes nem magyar tannyelvű népiskolákat rendre és alaposan vizsgálja meg és ezen iskolátogatások alkalmával arra terjeszse ki gondos és lelkiismeretes figyelmét: hogy a tanító bírja-e a magyar nyelvet szóban és írásban teljesen és oktatóképességgel? A magyar nyelv az összes bármintemű nyilvános népiskolákban a köteles tantárgyak közé fölveendő. A heti óraszámok fele multhatatlan a magyar beszéd és a magyar írás, olvasás tanítására fordítandó, mert csakis így biztosítható azon cél, amelyet a törvény bevezető részében kijelöl, hogy t. i. minden nem magyar anyanyelvű állampolgár elsajátíthassa a népiszkolában az állam nyelvét. Természetes, hogy a tantervben a magyar nyelv tanításánál kitűzött cél az összes nem magyar tannyelvű, tehát a hitfelekezeti népiskolákra nézve is kötelező, mert a törvény által megkivánt taneredmény minden jellegű iskolára nézve csak ugyanaz lehet. Itt különösen hangsúlyozom, hogy a népiszkolai magyar nyelvtanítás egyedüli és főcélja, hogy a nem magyar anyanyelvű gyermek a magyar beszédet annyira elsajátítsa, hogy ezen a nyelven s az ő életviszonyainak megfelelően gondolatát magyarul érthetően ki tudja fejezni, továbbá tudjon magyarul folyékonyan olvasni és helyesen írni. Ezen cél szem előtt tartásával vizsgálja a királyi tanfelügyelőség a nem magyar tannyelvű népiskolákat és szerezzen meggyőződést arról, vajjon ezen tanításra a miniszteri tantervben megállapított heti óraszám megtartatik-e? Ezzel kapcsolatosan a miniszter az iskoláknak a tanfelügyelők és iskolaszéki elnökök által való látogatásáról is ad utasításokat.

— **A gyermek művészete.** Ma nyílt meg a községi főgimnázium tanulóinak rajzkiállítására. A kiállítás anyaga, a tanulók rajzoló képességének fejlődése minden tekintetben igazolja a gimnázium kitűnő rajztanárának Streitman Antalnak tanítási módszerét, mely a természet után való rajzolással kifejleszti a gyermek megfigyelő tehetőségét, emeli rajzbeli biztonságát, kézügyességét. A gimnázium tanulóinak rajzaiban az első osztálytól kezdve a nyolcadikig mindenütt megtaláljuk a nyomát a természet után való rajzolás helyes módszerének, a melylyel Streitman-tanár fokozatosan fejleszti ki a gyermek rajzoló képességét az artikulálatlan vonásoktól a figurális rajzokig. Igen érdekes a főgimnázium rajzkiállításának keretében rendezett az a kiállítás, a melyben Streitman tanár bemutatja a legfiatalabb tanulónemzedék: az ovodás gyermekek „művészetét” a nyolc-tíz éves iskolás fiúk rajzáig. A laikus alig hinné, hogy az apróságok krik-krajjaiból, formátlan vonásaiból a pedagógus milyen kitűnő anyagot gyűjthet a gyermek megismeréséhez s a megismerés révén a gyermek neveléséhez. Megismerni rajzaikból a gyermek gondolatmenetét, lelkivilágát, még pedig olyan biztossággal, amelyből a hazugság ki van zárva. Az apróság rajzaiban nem tud föllenteni s így egészen hű képet nyerünk a gyermekekről. A 4—5 éves gyermek különös előszeretettel huzogatja e görbe vonalakat, később már fogalma van bizonyos tárgyról s látunk gereblyéket, székeket, szekrényeket, a nagymama szemüvegét, stb. A 8—9 éves gyermekeknél már határozottabb formát öltenek a vonások s a gyermekek egyéniségei. Anélkül, hogy rátekinենék a „rajzlapokon” kitüntetett nevekre, a butorokból, virágokból, menyasszonyi alakokból bizton következtethetünk a leánykézre, a lovakból, katonákból, ostorokból a fiúk munkájára. A 10—12 éves gyermeknél már távlati érzéket is tapasztalhatunk s így fejlődik tudása tovább a természet után való rajzolásban. Az ecsettel való rajzolásnál az ovodai emlékek ujnának föl határozottabb formában, de gyorsabb a gyermek rajzoló képességének fejlődése. Mondhatjuk, nagyon érdekes ez a kiállítás és Streitman tanár ur fáradozása iránt legteljesebb elismeréssel lehetnek nemcsak a pedagógusok, de a laikusok is, akik élvezettel szemlélhetik az apróságok „műkiállítását”, mely 26-ikáig mindennap nyitva lesz.

— **A tanfelügyelő Nagyszentmiklóson.** Dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő a múlt héten Nagyszentmiklóson járt, a hol látogatásának egyedüli célja az állami polgári iskola tüzetes megvizsgálása s az építés alatt álló tornacsarnok megselemlése volt. — A kir. tanfelügyelőt örömmel és a legnagyobb megelégedéssel töltötte el az intézetben tapasztalt rend, tisztaság s a tanuló ifjúság kitűnő fegyelmezettsége; továbbá legteljesebb megelégedését fejezte ki az összes osztályokban tapasztalt tanulmányi előmenetel felett, a melyért az iskola vezetőségének s a tanterületnek elismerést és köszönetet mondott. Kellemsen lepte meg a kir. tanfelügyelőt az intézet mintaszerű szép felszerelése, a mely — véleményemmel —

nye szerint — vetekedik sok középiskolával s azon nézetét fejezte ki, hogy azon lesz, miszerint polgári iskolánk valamely szakiskolával hozassék kapcsolatba, illetőleg az esetleg létesítendő teljes felső tagozattal egészítették ki.

A nagyikindai főgimnázium jubileuma

A nagyikindai m. kir. állami főgimnázium f. évi június hó 27-én ünnepli főnállása 25 éves jubileumát és épülete fölavatását. Az ünnepség sorrendje: 1. Dél előtt 9 órakor isteni tisztelet. Dél előtt 10 órakor az ünnepség kezdete. 2. „Magyar király-himnusz“ Mihalovich Ö.-től, éneklő az ifj. énekkar. 3. „Ünnepi beszéd“, mondja Platz Bonifác dr., tank. kir. főigazgató. 4. Dr. Wlassics Gyula vallás- és közokt. miniszter arképének leleplezése. 5. „Vonós négyes“, Verdítől, játszik: Petrovics Emil V. o. t., Salgó Gy. VIII. o. t., Franz J. VIII. o. t., Juhász Károly tanár. 6. „Felavatás“, Kempf Józseftől, szavalja Varró Endre VIII. o. t. 7. „Dalok“: „Tavaszi dal“, „Erdőben“, éneklő az ifj. énekkar. 8. „Alkalmi beszéd“, tartja Krcsméry Károly dr. főgimnáziumi igazgató. 9. A jutalmak kiosztása. 10. „Szózat“, éneklő az ifj. énekkar. Rákóczy induló. — Ünnepség után felkettőzök társas-ebéd a „Nemzeti szálló“ nagytermében. Jelentkezhetni az igazgatóságnál f. é. június hó 26-ig. Este 9 órakor táncmulatság, a melyet az érettségit tett ifjak rendeznek.

Állami gyermekmenhely Temesvárott.

A Fehér Kereszt-egylet temesvári gyermek-menhelyének államosítása immár biztosítva van. A Budapesten kedden tartott értekezleten, melyen Széll Ignác belügyminiszteri államtitkár elnököl, elhatározták, hogy az állam f. é. augusztus hó 15-ével véglegesen átveszi a temesvári lelencház és hajlandó Temesvárott egy mintaszerű állami gyermekmenhelyt építeni és fenntartani. A város közönsége nevében dr. Telbisz Károly kir. tanácsos, polgármester immár felajánlotta erre a kívánt két holdnyi területet, mely a belváros és Scudier-liget közt most lebontott várterületrész lenne.

Hivatalnokok vasárnapi munkaszünete.

A Szegedi Napló írja: Ma érkezett meg a város-hoz pártolás végett Torontálmegyének az az indítványa, melyet a megye egy májusi közgyűlési határozatából kifolyólag a képviselőház elé fog terjeszteni a köztisztviselők vasárnapi munkaszünete ügyében. Ha majd tárgyalásra kerül az átirat, esetleg részletesebben kifejtjük, hogy közgyűlési érdekekből is mennyire fontosnak tartanak a tisztviselők vasárnapi munkaszünetének törvényes elrendelését; ezáltal tisztán csak a humanizmus nevében emeljük fel szavunkat az ügyben. Mert valami természetellenes dolog, hogy mikor az utolsó napszámot is kényszeríti a törvény arra, hogy a hetedik napot pihenésre szentelje, a tisztviselő az egy vasárnapot se tölthesse családjá körében.

Oláh babona.

Ohaba-Forgács temesi községben Brankó György volt földműves tetemét felesége és fia a sírból kiásta, összevagdalta és mézszszel leöntötte, mivel Brankó szelleme álmukban megjelent. A hatóság az asszonyt és fiát letartóztatta és megindította ellenük az eljárást.

Motorkocsik a csanádi vasuton.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága kísérletet tesz, vajjon motorkocsikkal nem lehetne-e lebonyolítani a személyforgalmat. Az első próba augusztus 1-én lesz Arad és Mezőhegyes között, a második próba szeptember elsejét Arad és Brád között. Ha a próbán a motorkocsik beválnak, akkor a vasut az egész személyszállítást motorkocson bonyolítja le. Fölötte érdekes terv van arra nézve, hogy miként fognak közlekedni a kocsik. A motorok ugyanis bejönnek a városokba. Az aradi Fehér-Kereszt előtt lesz végállomás, innen veszi fel az utasokat s kiszállítja a vasutra. Az állomáson átmegy a vasuti vágányokon, keresztül megy Makón és Szőregnél letér a csanádi vasut vágányairól. Itt átmegy majd a közúti vágányra, mely a szeged-ujszegedi közúti hidon keresztül Szeged szívébe visz. Itt is egy szálloda előtt lesz a végállomás. Mindez természetesen csak akkor lesz lehetséges, ha a próba beválk.

Irodalom.

* A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedűzeneműfolyóirat most megjelent 12-ik füzete a következő szép zenemű ujdonságokat közli: I. Barna Izsó „Megöltek egy legényt“, ballada a „Rozsályi malom“ népsziméből, éneklő Blaháné. II. Huber Sándor „Tarka színpad“ induló, „Buntes Brett“ marsch, összeállítva a „Tarka színpad“ legnagyobb sikert aratott dalaiból, u. m. „Tekintetes ur“, „Nevető dal“, a „Lotti ezredeseiből“, „Morehaschani“, „Über Mädel“ és „Mary Carey“ dalaiból. III. Lengyel Miksa „Dal az óráról“, vigdal. A havonta kétszer és mindenkor ily változatos és aktuális zeneujdonságokat közlő zeneműfolyóiratot zenekedvelőink különös figyelmébe ajánljuk. Előfizetési ára 1/4 évben 6 füzetre (66 zeneoldalra) 3 korona. Előfizethetni a most meg-

induló III. évnegyedre, valamint az előző évnegyedekre is a „Zenélő Magyarország“ zeneműkereskedésében Budapesten, VIII. József-körút 22/24., honnan mutatóványfüzetet 60 fillér beküldése ellenében bérmentve küldenek.

* **Háztartás.** A magyar gazdasszonyoknak ez egyetlen lapja ma már nélkülözhetetlen minden háztartásban. Havonként 3-szor jelenik meg, a háziasszonynak minden elképzelhető gondjára kiterjedő figyelemmel és tapasztalatokból leszűrt tanácsal és utmutatással. A „Háztartás“ tartalmát szépirodalmi és divatrész, számos illusztráció is tarkítja, mindez csinos kiállításban. A „Háztartás“-t Kürthy Emilné szerkeszti és az Athenaeum r.-t. adja ki. Előfizetési ára 1/4 évre csak 3 korona. Megrendelő cím: „Háztartás“ kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

I. A képviselőház ülése június 19-én. — Távirati tudósítás. —

Budapest, június 19.

A képviselőház mai ülésén általános-ságban és részleteiben elfogadta a népfelkelők fölfegyverzéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat ellen Bakó József, Tóth János és Gabányi Miklós szóltak, akikkel szemben Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter védte a javaslatot.

Ezután tárgyalás alá vették a Béga-csatorna rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Major Ferenc elfogadja a javaslatot, mert azt szükségesnek és hasznosnak tartja.

Hieronymy Károly hosszabb beszédben fejtegeti a csatorna rendezésének szükségességét s hangsúlyozza a kikötők és egyéb építkezések mielőbbi végrehajtását.

Kossuth Ferenc szintén szükségesnek tartja a csatorna rendezését, de óhajtandónak véli, hogy az egységes terv szerint történjen.

Darányi Ignác földmívelési miniszter kijelenti, hogy a Béga-csatorna rendezése egységes terv szerint fog végrehajlatni. Konstatálja, hogy a szabályozási munkálatok Titeltől Nagybecskerekig már folyamatban vannak és Nagybecskerektől Temesvárig a munkálatok legközelebb szintén folyamatba vétetnek.

Ezután a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadták.

II.

A főrendiház ülése június 19-én.

A főrendiház ma délelőtt Csáky Albin gróf elnökle alatt ülést tartott.

Napirend előtt Csáky Albin gróf meleg hangon elparentálta az elhunyt Vécsey József bárót, Pável püspököt és Hunyady Imre grótot.

Azután Esterházy János gróf interpellálja Széll Kálmán miniszterelnököt Mangra Vazul püspökké választása ügyében. Röviden ismerteti Mangra Vazul magyarfaló szereplését, reflektál társadalmi és egyházi érdemtelenségére, a melyek külön-külön is elégségesek arra, hogy Mangra ne foglalhasson helyet mint püspök a főrendek sorában. Olyan embert, kit Romániában is csak részeges pópának neveznek, a magyar főrendek nem fogadhatnak maguk közé. Kéri a miniszterelnököt, nyilatkozzék álláspontjáról Mangra püspöksége dolgában.

Az interpellációt kiadják a miniszterelnöknek.

Ezután letárgyalták és elfogadták az új müegytem építéséről és a gazdasági munkás- és cselédségélpénytár reformjáról szóló javaslatokat, továbbá tudomásul vették a közösuység zárószámadásról szóló jelentést.

A pécsvárad választás.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A pécsvárad kerületben a pótválasztáson Egry Béla függetlenségét Védella Mihály néppárti ellenében 200 szótöbbséggel képviselővé választották.

Interpelláció a zsidó bevándorlásról.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Buzáth Ferenc néppárti képviselő a képviselőház szombati ülésére interpellációt jelentett be a zsidók bevándorlása ügyében.

A Pavlovics-ügy.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A nagyikindai törvényszék, mely a Pavlovics-ügyben a vizsgálót folytatja, a szegedi törvényszék útján ma megkereste a képviselőházat, hogy Pavlovics mentelmi jogát függesztsze föl. Apponyi Albert gróf elnök kérésére Perczel Dezső, a mentelmi bizottság elnöke, a bizotságot már holnap délelőtt 9 órára ülésre hívta össze.

Földrengés Meránban.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Meránban tegnap földrengés volt, mely a házak butorait is megmozgatta, nagyobb kárt azonban nem okozott.

A páris-bécsi automobil verseny.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) A páris-bécsi automobil verseny ma vette kezdetét. A versenyzők reggel 9 órakor indultak el Párisból. A versenyben hölgyek is részt vesznek.

A burok lefegyverzése.

Budapest, június 19. (A „Torontái“ eredeti távirata.) Pretoriai jelentések szerint eddig 18.400 bur tette le a fegyvert.

Határidő-üzlet.

Budapest, június 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén a kereslet igen élénk volt s az árak tetemesen emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza júliusra	9.25—9.30
„ októberre	7.99—8.01
Rozs októberre	6.59—6.60
Uj tengeri	5.08—5.09
Tengeri augusztusra	5.10—5.12
Zab októberre	5.86—5.87
Repce	11.50—11.60

Nyiltér.*)

Rohitschi „Styriafoppás“
Gyógyhatású víz: gyomordaganat és görcsök, Bright-féle veselő, torok- és gégehurut, gyomor- és bélkatarus, hűgysav- és hólyagbántalmak, székrekedés és májbajok ellen.
Kitűnő gyógyszer! Orvosilag ajánlva!
Főraktár Magyarországon:
Hoffmann József, Budapest, Báhory-utca 8.

(376b/10—15.10)

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről. Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:
A nagybecskereki pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:
A nagybecskereki pályaudvarról:
Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunárra: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Karlova—Nagyikindára: reggel 6 óra 7 p.

1269/1902. ár. szám.

525-3.1

51.532/902. szám.

Magy. kir. államvasutak.

590/10880. k. i. sz. 1902.

524-1.1

Árverési hirdetés.

Nagybecskerek városi árvaszéke ezennel közlésezi, miként Nagybecskerek városában a Temesvári- és Laudon-utcákra néző Nagybecskerek községi 1484. számú telekjegyzőkönyvben felvett 1513. öi. számú kiskoru Engldinger Éva és Teréz tulajdonát képező ház és beltelekből álló ingatlanság 1902. évi július hó 8-án délután 3 órakor a helyszínén magán nyilvános árverés útján eladni fog, melyre venni szándékozók a 10.112 korona kiképzési ár és becsértéknek megfelelő 10%-os bánatpénzzel ellátva ezennel meghívja.

Az árverési feltételek az árverés napjáig a városi épület II-ik tanácsnoki irodájában a hivatalos órák alatt naponta betekintheők, esetleg Engldinger József gyámnál meg tudhatók.

Nagybecskerek, 1902. évi június hó 14-én tartott városi árvaszéki üléséből.

Dr. Grandjean József

polgármester,
mint vár. árvaszéki elnök.

71926/902. számhoz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága miskolczi, zágrábi, nagybecskereki és debreczeni műhelyében, valamint a budapesti vegyészeti laboratóriumban szükséges közlőmű alkatrészek, villamos világítási berendezések, 2 drb tolópad, 1 drb gőzfecskendő, 2 drb szakító gép és 1 drb háromlovas gázmotor szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások és vázlatrajzok, valamint a különleges szállítási feltételek ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt (délután 8-2 óráig) a magy. kir. államvasutak E. II. gép-szerkezeti szakosztályánál (Andrássy-ut 75. szám III. em. 17. ajtó) betekintheők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir. államvasutak nyomtatványraktáránál (2 koronáért) beszerezhetők vagy kívánatra az ezekért járó díj előzetes beküldése mellett posta útján megküldhetők.

Az ajánlatok lepecsételve, ivenként egykoronás bélyeggel, valamint „Ajánlat a 71.926/902. számhoz” felírással ellátva legkésőbb július hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti főosztályánál benyújtandók.

Budapest, 1902. június havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

13918. sz.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolcz.**Pályázati hirdetés.**

A m. kir. államvasutak Füzes-Abony állomásán a vendéglői üzletre 1902. évi október hó 1-től számított 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A vendéglőt bérbe venni óhajtok felhívjuk, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat július hó 26-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e cím alatt „Ajánlat a füzes-abonyi pályavendéglő bérletére 13918/1902. számhoz” lepecsételt borítékban tértívny mellett nyújtsák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi június hó 25-én déli 12 óráig bánatpénzzel 1000 (Egyezer) koronát készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vételét nem fog. Takarékpénztári könyvek bánatpénzzel nem fogadtatnak el.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolczi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 43/a ajtószám) a hivatalos órák (hétköznapon d. e. 8-2-ig) tartama alatt betekintheők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik a magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják. A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

A magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1902. június hó 2-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság Pozsony r. állomásán létesítendő központi villamos világítási telepek és világítási berendezésnek létesítésére, illetve az ahhoz szükséges tárgyak és anyagok szállítására és üzemképes állapotban való felszerelésére nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen szállításra vonatkozó részletes módokat tartalmazó „Feltét-füzet” mellékleteivel együtt, valamint a szállításnál mérvadó 75.440/92. sz. különleges feltételek a magy. kir. állami vasutak igazgatóságának (Budapest, Andrássy-ut 73/75.) nyomtatványtárában öt korona fizetése ellenében kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy korona m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb július hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépészeti főosztályában átadandók, illetőleg oda posta útján küldendők. A boríték ezen külcimmel látható el-„Ajánlat az 51.532/902. számhoz”.

Az ajánlati összeg 5%-át felérő bánatpénz 1902. évi július hó 14-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Bánatpénz nélküli, vagy a feltét-füzetnek meg nem felelő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekben vakarások előfordulnak, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. május 14-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Pancsovai szolgabírósgától.

3877. szám. 1902.

523-2.2

Pályázati hirdetés.

A járási gyepmester állásáról lemondván, a pályázatot ezennel kiírom.

Felhívom ennelfogva, miszerint a pályázni szándékozók kérvényeiket a rendelkezésükre álló okmányokkal, valamint erkölcsi és vagyoni bizonyítványikkal július hó 30-áig ide mutassák be.

A javadalmazást a megyei szabályrendelet szabályozza.

A később beérkezett kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Pancsova, 1902. évi június hó 14-én.

Dr. Gyertyánffy.

főszolgabíró.

85209. A/III. sz. 1902.

Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága különböző, használaton kívül helyezett, de még jó karban levő és ipari vagy egyéb célokra még jól használható, a budapesti központi szertárunkban megtekinthető leltári tárgyakat, u. m.: szerzőszámokat, mérő eszközöket, lámpákat stb. eladni óhajtván, ezek eladására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntető kimutatás, mely egyúttal ajánlati űrlap is szolgál, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható, vidéki megkeresésekre pedig ingyen megküldetük.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott űrlapon tehető.

Pályázni kívánók felkértek, hogy erre vonatkozó beirt, ivenként 1 koronás magyar bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat július hó 10-én déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 43/a) benyújtani sziveskedjenek.

Budapest, 1902. évi május hóban.

Az igazgatóság.

(3.2) (Utánnomás nem díjazatik.)

Másolat a 86963/1902. sz.-hoz.

M. k. államvasutak.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tételük, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműk, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával, azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni:

Miskolcz állomáson 1902. június 23-án d. u. 2 órakor.

Kolozsvar állomáson 1902. június 24-én d. u. 2 órakor.

Budapest nyugati állomáson 1902. június 28-án d. e. 9 órakor.

Budapest, 1902. május havában.

(3.1)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Pályázati hirdetés.

Ezennel közhírré tételük, hogy Nagybecskerek városa a 25/901. és 65/902. kgy. számú határozataival a temesvári m. kir. állami fa- és fémipari szakiskola tápintézete javára két ingyenes táphelyet alapítván, felhívjuk ennelfogva mindazon nagybecskereki származású ifjak, kik ezen ingyenes táphelyekre pályázni szándékoznak, hogy nagybecskereki származásukat és a fentemlített szakiskolába történt felvételüket tanúsító bizonylataikkal támogatott kérvényeiket legkésőbb július hó 20-ik napjáig Nagybecskerek város tanácsához nyújtsák be.

Kelt Nagybecskerek r. t. város tanácsának 1902. évi június hó 12-én tartott üléséből.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Ad 61633. sz. 1902.

Magy. kir. államvasutak

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak Budapest hajtsáruti munkástelepeén lévő vendéglőnek és vendéglős lakásnak f. évi augusztus hó 1-től öt évre leendő bérlete iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A vendéglői helyiség a legszükségesebb berendezési tárgyakkal a magy. kir. államvasutak igazgatósága által el van látva.

A feltételek a pályázati határidőig naponként az igazgatóság műhelyi szakosztályában (Andrássy-ut 75. III. em.) és a magy. kir. államvasutak északi főműh. lyének főnökségénél (Kőbányai-ut) ingyen átvehető, vagy ugyanezen helyektől posta útján is megszereshetők.

Az ajánlatok lepecsételve és „Ajánlat az ad 61638/902. számhoz, a Budapest hajtsáruti munkás telepeén lévő vendéglő bérletére” 1902. évi június hó 30-ának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának vezértitkárságához juttatandók.

Az ajánlatokhoz ajánlattevő a vonatkozó feltételek egyik példányát kellően kitöltve tartozik mellékelni.

A csatolt feltételek ajánlattevő által két tanu előttemezése mellett irandók alá akként, hogy ajánlattevő aláírása előtt azt is kijelentse, miszerint a feltételeket mindenképpen elfogadja.

Bánatpénzzel a felajánlott bérösszegnek legalább 10%-a készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb 1902. évi június hó 29-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Az ajánlatokban ennek megtörténte a letéti jegy számának kitüntetése mellett megemlítendő, de a letéti jegy nem csatolandó.

Nem kellően kiállított ajánlatok vagy olyanok, melyek a kitűzött határidő lejártá után érkeztek, vagy végre azok, melyekre nézve a bánatpénz nem tétellett le, figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő ajánlatával a pályázat eldöntéséig kötelezettségben marad, az igazgatóság azonban fenntartja a jogot, hogy az ajánlattevők között minden megszorítás nélkül tetszése szerint választhasson, esetleg újabb ajánlati tárgyalást hirdethessen.

Budapest, 1902. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmány orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, akik érte írnak. Ez a legbizalmasabb és legújabb orvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatalon kihágások folytán nemi bajokban, szifiszben, valamint elvesztett férfi erőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarországi könyvtárakhoz együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható s mindazok, akik a fiatalon kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges, csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alatt jelzett címre, s honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelési céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz Mindenki írhat érte bárhol Magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarországi könyvtárakhoz együtt még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja meg tudni.

A levelet így kell címezni:

State Medical Institute, 16.

Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika.

A levelek mindig bértmentesítendőek

(18-x.45)

Torontálvármegye alispánjától.

26.978/1902. szám.

519-3.3

Hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja részéről közhírré tétetik, hogy a módosi trachomás elmebeteg-kórháznál egy igazgató-főorvosi állás 2000 korona, azaz kétezer korona készpénz évi fizetés és a kórház-épületekben természetbeni lakás és fűtés élvezete mellett a folyó évi július havában betöltendő lesz.

Felhivatnak ennél fogva mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képességüket, valamint hogy trachomás elmebeteg kurzust végeztek, az erről szóló igazolványokat, azok akik hivatalban állanak hivatalfőnökeik útján, hivatalon kívül állók pedig illetékes polgármesterük vagy alispánjuk útján folyó 1902. évi június hó 28-ig annál is inkább nyújtsák be, mert a későbbben benyújtott kérvények figyelembe vételét nem fogadják.

Nagybecskereken, 1902. évi június hó 16-án.

Dr. Dellimanics Lajos
alispán.

Homokfutókat, hintókat
stb. a legújabb rendszer szerint
- - - - - elkészítünk. - - - - -
Javítások jutányos ár mellett.
Uj és használt kocsik mindig raktáron
Minden a kerékgyártó, kovács,
nyerges, fényező és szíjgyártó szak-
mába vágó munkákat elvállalunk.
A lovaslást vizsgázott kovács eszközli.
Plehnert Péter, kerékgyártó.
Gyémánt Vince, kovács.
Stefany Ede, nyerges és szíjgyártó.
Nagybecskerek, Nioky-utca
(a Pest-szálloda átellenében.)

264-18.13

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására adni, hogy helyben mint

szobafestő

önállósítottam magam; ezen a téren Budapesten és több nagy városokban sok évi gyakorlati tapasztalataim arra képesítenek, hogy mindenféle festészetet, egyszerűtől a legdiszesebb, valamint művészi kivitelben (szabadkézi festészet) is elvállalhatom.

Tudakozódni lehet **Deutsch Márton** cégnél Tomaseváci-utca, valamint lakásomon.
A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel
Hajduska Lajos,
szobafestő
512-10.2
Temesvári-utca, Boleszny-féle házban.

Lakás.

Három utcai szoba, konyha és a szükséges mellék helyiségekből álló lakás azonnal kiadó Zápolya-utca 1. sz. a.

(319-x.44)

Borosznó gyógyítófürdő.

Zolyomgyében. Vasút-állomás. Posta és távirat.

Vadregényes fenyeszek közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdei sétautak. Magas forrású vizvezeték. A **glaubersós** gyógyítóforrások kitűnő hatásúak heveny és idült **gyomor- és bélhurut, máj- és hólyagbajoknál.**

Hidegvíz gyógyintézet
Masszázs, villaomozás, **Kneipp**-féle gyógyító mód. Meleg ásványvíz és fenyőfürdők.
Állandó fürdőorvos: **Luczy Gusztáv dr.** Gyógyszertár. Lawn-tennis, tekepálya, cigányzene.

Lakás: 8-16 korona egy szoba heti bérlete ágyennel együtt.
Étkezés: leves 20 fillér, főzelék 60 fillér, tészta 50 fillér, sülték 80-180 fillér étlap szerint.
Bővebbet alulirt tulajdonosnál.
400-23.18

Rosenauer Lajos, Besztercebánya.

Torontálvármegye Ürményháza község előjáróságától.

1371. ki. sz. 1902.

520-2.2

Arverési hirdetmény.

Ürményháza község előjárósága közzé teszi, hogy a határában 2789 kat. hold területen gyakorolható vadászati jogát hat egymást követő évre folyó évi augusztus hó 1-től kezdődőleg a f. évi június hó 28-án d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbe adja.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Ürményháza, 1902. június 14-én.

Greskovits Kálmán, Fehér József,
h. jegyző. bíró

Torontálvármegye alibunári járás főszolgabírája.

2937. kig. sz. 1902.

521-3.3

Pályázati hirdetmény.

Szamos községében megüresedett egy segédjegyzői és egy írnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

A segédjegyző évi javadalmazása 1000 korona, az írnok-végrehajtó fizetése 800 korona.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám június 30-ig nyújtsák be.

Alibunár, 1902. évi június hó 13-án.

Radonits,
főszolgabíró

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészségrendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üveg felszerelése kereskedelem-törvényi minta-védelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használható: 1. Hasonlíthatlan hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot és megszünteti a kiképzést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s még olyan idült bajokat is meggyógyít. 2. Kiténő hatása van torokgyulladásnál, rekedtségnél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Általában megszüntet minden lazt. 4. Meglehetően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörccsöt, kólikát és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vértisztító hatású, emésztést. 6. Kiténő szolgálatot tesz fogfájásnál, odvas fogaknál, szájfégésnél, minden fog- és szájbajnál, megszünteti a felbűfögést s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kiténő gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orvácsera, pattanások, fistulák, szemölcsökre, égési sebekre, megfagyott tagokra, rüh, kosz s kitésekre, felpattogzott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfájást, zugást, szakgátást, köszvényt, fülfájást stb. Jól vigyázzon mindenki a fenti zöld apaca-vedjegyre. — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvszer a gyárból való direkt megrendelés. Ausztria-Magyarország minden posta-állomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyarország minden posta-állomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg ára 4 korona, Bosznia és Hercegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 60 fillér, 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Szétküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összegntánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kitévés még a legregibb sebeknél is a **Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi Centifolia-kenőcse**

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhető és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A valódi Centifolia-kenőcs használható gyermekágyas dagadt lábaknál, sőt eszónaszárnál is; lücs- szúrás- vágás- zúzás- és lösebeknél; minden idegen anyag, mint üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle ágyantok, kelesek, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; gillsza ellen, korömnyereg, porcsenés, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől faradt tagjaira, nyakdaganat, a vér betegségei, fülgyulladás, gyermekóvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csak az annak előleges beküldése vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállító-levéllel, portó és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. Számítatlan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti vedjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada“ beöregve legyen.

A gyógyításukban utóérhetlen éne két szer a roulásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenvednek és azért bármely óvszakban szétküldhetők. Legtöbbször már nélkülük ugynevezett pótszerket használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakis ezen két régen jónak elismert, valódi, olcsó, megbízható és mindamelllett teljesen ártalmatlan világhírű szer kell vásárolni, amelyeket minden családban minden előfordulható esélyre készletben kell tartani. Ahol pedig ézen szeret a valódiság minden kétkéssel ellátva nem voltának kaphatók, úgy kéri azokat közvetlenül

Thierry (Adolf) gyógyszerésznél Limited „Schutzengel Apotheke“ Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn megrendelni. — Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerésztárában, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerésztárában, Bécsben C. Brady gyógyszerésztárában

1115. kig. sz. 1902.

516-3.3

Arverési hirdetmény.

Alólírott községelőjáróság által ezenel közhírré tétetik, hogy a képviselőtestület folyó évi június hó 12-én 10. gyjk. 1902. szám 54. pont alatt kelt határozata értelmében Idvor község tulajdonát képező 540 katasztrális hold réti szántó-föld (Csaiszik) folyó évi október hó 15-től számítandó 6 egymásután következő évre, azaz 1908. évi október hó 15-ig, illetve a kukoricatörés teljes befejeztéig folyó évi július hó 17-én d. e. 9 órakor a község tanácsstermében zárt írásbeli versenytárgyalással összekötött szóbeli nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár egy évre 20.000 korona, az árverezni szándékozók az árverés megkezdése előtt a községi bíró kezéhez 2000 korona bántpénzt tartoznak letenni.

A zárt írásbeli ajánlattevők kötelesek ajánlatuk mellé 2000 korona bántpénzt esatolni; az ajánlatban világosan kiteendő a megígért évi haszonbér és hogy az ajánlattevő az árverési feltételeket, melyek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában bármikor betekinthezők és lemásolhatók, ismeri és azok rendelkezésének mindenben aláveti magát.

Hiányosan felszerelt, le nem pecsételt vagy a szóbeli árverés befejezte után beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kelt Idvoron, 1902. évi június hó 14-én.

Bakonyi László, Marjanov Ilija,
segédjegyző. bíró.